

COMUNICACIONS

SOBRE LA MORTALITAT I MANIPULACIO DEL GRATAPALLES *Emberiza cirius*

A les campanyes d'anellament d'Embericids realitzades amb en Xavier Sanuy a Beniure (Lleida) ens vàrem trobar amb una mortalitat inusitada de Gratapalles. Els exemplars que varen morir-se ho van fer tots quasi de sobte i de la següent manera: començaven a respirar d'una manera forçada, amb el bec obert i fent com una mena de cruixit, per tot seguit fer un vòmit de sang i quedar-se morts.

Al IV *Encuentro de Anilladores* realitzat enguany a Osca, vaig parlar d'això amb Alfonso Barragán, anellador d'Andalusia. A ells també els havia passat, i fent la dissecció d'alguns d'aquests exemplars varen trobar la raó.

Sembla ser que quan tenien l'ocell a la mà, de la manera convencional, al intentar aquest fugir fent un fort batec d'ales, se les clava a les costelles, trencant-les i foradant-se els pulmons, la qual cosa els provoca l'abans dita hemorràgia i mort.

Des que ho varen descobrir, manipulen tots els Gratapalles per les potes (tarsos i tibies), evitant al màxim d'agafar-los pel cos, i no han tornat a tenir cap altre cas de defunció d'aquest tipus. Per això recomanem tenir molta cura en la manipulació i procurar no agafar-los pel cos més que quan sigui totalment necessari.

A ells també els ha passat això, en menor nombre d'ocasions, amb el Verdum *Carduelis chloris*. Malgrat que nosaltres no tenim experiència amb aquesta espècie d'aquest tipus d'accident, convé igualment manipular-lo amb precaució.

Xavier Tomás i Gimeno
Escultor Llimona 10, 1er la. 08031-Barcelona.

DEPREDACIO D'OCELLS A LES XARXES JAPONESES

Durant l'anellament amb xarxes es dona una certa depredació per part de certs animals, bàsicament mamífers, sobre els ocells atrapats. Els principals depredadors són els gats *Felix catus*, gossos *Canis familiaris* -quasi sempre domèstics o assalvatjats-,

rates *Rattus spp.* i mustèlids.

Al Centre de Migració de Tiana (CM) hem registrat en els darrers anys casos de depredació poc comuns, com poden ser el de les serps (dos casos registrats) i el d'ocells.

Comentarem ara breument els tres atacs coneguts d'ocells a d'altres que eren atrapats a les xarxes.

El primer va ser un Mussol *Athene noctua*, que en successius dies va matar un Rossinyol *L. megarhynchos*, una Bosqueta vulgar *H. polyglotta* i un Mosquiter xiulaire *P. sibilatrix*. Tots tres ocells eren als cossos inferiors de la xarxa, per la qual cosa el Mussol se'ls podia menjar parat a terra. El darrer dia ell també es va quedar enganxat, no tornant a aparèixer per les rodalies un cop alliberat. Els atacs els feia a primeres hores de la matinada.

El segon cas correspon a una Garsa *Pica pica*, que va esclafar el cap de dos Gatarrons *Serinus serinus* que també es trobaven al cos inferior. No se'ls va arribar a menjar possiblement per la nostra aparició sobtada.

El tercer fou el d'un Botxi *Lanius excubitor*. Aquest és l'únic del qual tenim constància d'un atac aeri, ja que va llançar-se sobre una Oreneta *Hirundo rustica* que estava atrapada en un dels cossos superiors del parany. De l'atac, va destrossar un ull a l'hirundinid, i la presència d'un anellador a prop va evitar possiblement que la matés. A la següent revisió de les xarxes, el Botxi era atrapat just sota d'una altra Oreneta, a la qual molt probablement havia intentat capturar. Després de l'alliberament no se'l va tornar a observar.

Als llocs d'aiguamoll sembla no ser excepcional (J. Bernal com.pers.) la depredació del Rascló *Rallus aquaticus* sobre els ocells agafats als cossos inferiors de les xarxes, aixafant-los el cap amb el bec i devorant-los en part.

Aquestes depredacions no afecten pràcticament, tant pel baix nombre de víctimes, com pel fet que normalment el depredador cau a la trampa de la qual s'aprofitava, no tornant a apropar-se més. D'altra banda, la situació es d'oportunisme i d'aquests tres casos només un ocell, la Garsa, es pot considerar oportunista. Els altres dos s'ho hauran trobat sense buscar, per la qual cosa sembla difícil de repetir.

Fora molt interessant recollir el màxim nombre de dades sobre l'influència de la pràctica de l'anellament en la mortalitat dels ocells. Per això es prega a tots els anelladors que recullin totes les dades dels accidents (espècie, causa de la mort, depredador, parany, etc) que s'han produït al llarg de l'any, i ho enviï a la Secretaria del Grup, juntament amb els balanços d'anelles.

Xavier Tomás i Gimeno
Centre de Migració de Tiana